

(N° 304)

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 23 MAI 1923.

Proposition de loi portant modification de la loi du 10 février 1900
sur l'épargne de la femme mariée et du mineur ⁽¹⁾.

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE LA SECTION CENTRALE ⁽²⁾, PAR M. SINZOT.

MESSIEURS,

La proposition de loi vise l'épargne de la femme mariée et celle du mineur non émancipé.

Tous les membres de la Section centrale ont été d'avis que, si la réforme s'impose pour l'épargne de la femme mariée, elle est inutile et même dangereuse, en ce qui concerne l'épargne du mineur non émancipé.

I. — De l'épargne de la femme mariée.

Comme le constatait dans son projet de rapport le regretté M. Mabille, la proposition de loi ne modifie pas, à vrai dire, la législation existante.

Aux termes de la loi du 10 février 1900, « Sans préjudice aux droits qui résultent de son régime matrimonial, la femme a le droit, sans l'assistance de son mari, mais sauf opposition de celui-ci, de retirer à concurrence de 100 francs par mois, les sommes inscrites au livret ainsi ouvert, et de disposer de ces sommes pour les besoins de ménage. »

Le concours des deux époux n'est exigé que pour les retraits qui dépassent 400 francs par mois.

La dépréciation de la monnaie justifie l'augmentation du chiffre fixé par l'article 23bis de la loi du 16 mars 1865, modifiée par celle du 1er juillet 1869.

(1) Proposition de loi, n° 98 (1921-1922).

(2) La Section centrale, présidée par M. PIRMEZ, était composée de MM. GOLENVAUX, MATHIEU, SANYN, GENDERIEN, SINZOT et BOVESSE.

La Section centrale se rallie donc à la proposition de porter à 500 francs par mois la somme que la femme mariée peut retirer sans l'assistance de son mari.

Cette modification du paragraphe 2 de l'article 23bis entraînait celle du paragraphe 2 de l'article 23ter :

En cas d'interdiction, d'absence, ou d'empêchement du mari, l'autorisation du juge de paix sera nécessaire pour les retraits dépassant 500 francs par mois.

* * *

La Section Centrale propose de compléter et d'assurer la réforme en majorant le chiffre des sommes inscrites au livret de la femme mariée qui ne sont pas susceptibles de saisie de la part des créanciers du mari.

Le dernier paragraphe de l'article 23bis fixe ce chiffre à 1,000 francs.

Mais la pensée du législateur était de garantir les droits de la femme mariée sur son épargne personnelle et notamment celui de faire les retraits qu'elle jugeait nécessaires. Ce droit eut été illusoire si les créanciers du mari — peut-être par collusion — avaient pu saisir toute l'épargne de la femme mariée, pour des dettes du mari. D'autre part la logique imposait cette seconde restriction au statut ordinaire de la communauté.

Il n'est pas inutile, peut-être, de mettre au point ici la véritable nature juridique du système introduit par la loi du 10 février 1900 et que la proposition qui vous est soumise veut élargir.

On ne saurait négliger, pour s'en rendre bien compte, la capacité de la femme mariée d'engager son travail et de percevoir son salaire.

Les revenus provenant de l'activité de l'un des époux tombent dans la communauté, non pas en vertu d'une cession que les époux se font mutuellement, comme l'ont affirmé certains, mais cette mise en communauté se fait *ipso jure*, sans la volonté des époux, et se réalise dans l'intérêt de l'association (V. Capitaine III. p. 70.)

En communauté donc l'épargne de la femme mariée se comprenait assez rarement sans le concours du mari :

La loi du 10 février 1900 organise un régime très spécial dans lequel cette épargne, tout en restant dans la communauté, est administrée par la femme, qui peut en disposer dans certaines limites. Mais, pour sauver le principe de l'administration par le mari, celui-ci conserve un droit d'opposition.

On constituait ainsi dans la communauté une masse spéciale plus caractérisée encore lorsque la loi du 10 mars 1900 vint accorder à la femme mariée le droit de toucher son salaire et d'en disposer pour les besoins du ménage.

Il fallait, d'une part, assurer le droit des créanciers du mari, qui, en dehors de tout contrat de mariage, pouvaient considérer que la communauté entière était leur gage. Et, d'autre part, cette épargne de la femme mariée devait être garantie contre ces créanciers.

Pour ces deux raisons, le dernier paragraphe de l'article 23bis, stipulait que :

« Pendant la durée du mariage et à concurrence de 1,000 francs les sommes inscrites au livret de la femme ne sont pas susceptibles de saisie de la part des

créanciers du mari, à moins que ceux-ci ne prouvent que les dettes dont ils poursuivent le paiement ont été contractées pour les besoins du ménage. »

La Section centrale, pour établir un rapport plus exact, propose de porter à 3,000 francs le chiffre des sommes qui ne sont pas susceptibles de saisie.

II. — De l'épargne du mineur non émancipé.

La Section centrale estime que rien ne justifie l'augmentation de chiffre proposée. Il y aurait danger à diminuer encore l'autorité paternelle. Et la Section centrale estime, comme il a été dit plus haut, que cette question doit être traitée à part de l'épargne de la femme mariée.

Ce n'est point parce que la loi du 10 février 1900 et celle du 10 mars dito traitent en de mêmes dispositions des deux épargnes, que leur régime doit être identique.

La Section centrale propose donc de rejeter les dispositions de la proposition de loi qui tendent à modifier le troisième paragraphe de l'article 23^{quater} de la loi du 16 mars 1865 modifiée par celle du 1er juillet 1869.

Le Rapporteur,
IGNACE SINZOT.

Le Président,
MAURICE PIRMEZ.

(4)

(Nr 304)

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 23 MEI 1923.

Wetsvoorstel tot wijziging der wet van 10 Februari 1900 op de spaarpenningen van de gehuwde vrouw en van den minderjarige ⁽¹⁾.

VERSLAG

NAMENS DE MIDDENAFDEELING ⁽²⁾ UITGEBRACHT DOOR DEN HEER SINZOT.

MIJNE HEEREN,

Het wetsvoorstel bedoelt het spaargeld van de gehuwde vrouw en dit van den niet mondig verklaarden minderjarige.

Al de leden van de Middenafdeeling waren van oordeel dat de hervorming, zoo zij wel noodig is wat het spaargeld der gehuwde vrouw betreft, nutteloos en zelfs gevaarlijk zou zijn waar het geldt het spaargeld van den niet mondig verklaarden minderjarige.

I. — Het spaargeld van de gehuwde vrouw.

Zooals de zoo betreurde heer Mabilie in zijn ontwerp van verslag vaststelde, wijzig het voorstel, wel beschouwd, niets aan de bestaande wetgeving.

De wet van 10 Februari 1900 zegt : « Onverminderd de rechten voortspuitende uit het stelsel waaronder zij gehuwd is, heeft de vrouw het recht, zonder bijstand doch behoudens verzet van haren man, tot een maandelijksch bedrag van 100 frank, de op dit boekje ingeschreven sommen terug te nemen en over die sommen te beschikken voor de behoeften van de huishouding ».

Sommen hooger dan 100 frank per maand kunnen enkel door de echtgenooten gezamenlijk teruggenomen worden.

De waardevermindering van het geld billijkt de verhooging van het cijfer

(1) Wetsvoorstel, n° 95 (zittingsjaar 1921-1922).

(2) De Middenafdeeling bestond uit de heeren PIRMEZ, voorzitter, GOLENAUX, MATHIEU, SAMYN, GENDEBIEN, SINZOT en BOVESSE.

vastgesteld in artikel 23bis der wet van 16 Maart 1865, gewijzigd door die van 1 Juli 1869. De Middenafdeeling sluit zich aan bij het voorstel, de som, welke de gehuwde vrouw zonder bijstand van haar man mag ophalen, te brengen op 500 frank per maand.

Die wijziging van § 2 van artikel 23bis leidde tot eene wijziging van § 2 van artikel 23ter :

Is de man onder curateele gesteld, afwezig of verhinderd, dan wordt de machtiging van de vrederechter vereischt voor de ophalingen van meer dan 500 frank per maand.

* * *

De Middenafdeeling stelt voor de hervorming aan te yullen en meer vastheid te geven door eene verhooging van het cijfer der sommen ingeschreven op het spaarboekje van de gehuwde vrouw, waarop de schuldeischers van den man geen beslag kunnen leggen.

De laatste paragraaf van artikel 23bis brengt dit cijfer op 1,000 frank.

Doch de bedoeling van den wetgever was de rechten van de gehuwde vrouw op haar persoonlijk spaargeld te waarborgen, en inzonderheid het recht de ophalingen te doen die zij noodig oordeelde. Dit recht zou eene hersenschim geweest zijn indien de schuldeischers van den man, misschien door samenspanning, beslag konden leggen op al het spaargeld van de gehuwde vrouw, om de schulden van den man te betalen. Anderzijds was deze tweede beperking aan het gewone statuut der gemeenschap logischerwijze noodzakelijk.

Het heeft misschien zijn belang hier den waren juridischen aard te bepalen van het stelsel, door de wet van 10 Februari 1900 ingevoerd, en dat ons wetsvoorstel wil verruimen.

Om er zich wel rekenschap van te geven, mag men niet terzij laten de bekwaamheid van de gehuwde vrouw eene arbeidsverbintenis aan te gaan en haar loon op te trekken.

De inkomsten die de vrucht zijn van het werk van een der echtgenooten vallen in de gemeenschap, niet krachtens een afstand die de echtgenooten elkander toestaan, zooals sommigen hebben beweerd, maar dit in gemeenschap brengen geschiedt *ipso jure*, buiten den wil der echtgenooten, en geschiedt in het belang van de vereeniging (zie Cap. III, bl. 70).

In gemeenschap werd dus het spaargeld van de gehuwde vrouw tamelijk zelden zonder den bijstand van den man opgevat.

Door de wet van 10 Februari 1900, wordt een zeer bijzonder stelsel geschapen, waarbij dit spaargeld, terwijl het toch in de gemeenschap blijft, beheerd wordt door de echtgenoot, die daar binnen zekere grenzen kan over beschikken. Maar om het beginsel van het beheer door den man te doen vrijwaren, behoudt deze een recht van verzet.

Er werd dus een bijzonder vermogen in de gemeenschap tot stand gebracht, dat nog meer gekenmerkt werd, toen de wet van 10 Maart 1900 aan de gehuwde vrouw het recht toekende haar loon op te trekken en er over te beschikken voor de behoeften van de huishouding.

Anderzijds, moest men het recht verzekeren van de schuldeischers van den man, die, buiten alle huwelijkscontract om, de geheele gemeenschap als hun waarborg mochten beschouwen. En tevens moest dit spaargeld van de gehuwde vrouw gewaarborgd worden tegen die schuldeischers.

Om deze twee redenen luidde de laatste paragraaf van artikel 23bis :

« Gedurende het huwelijk, en tot een bedrag van 1,000 frank, kan op de sommen, in het spaarboekje van de vrouw ingeschreven, geen beslag gelegd worden door de schuldeischers van den man, tenware door hen bewezen werd dat de schulden waarvan zij de betaling eischen, voor huishoudelijke behoeften werden aangegaan. »

Om tot eene juistere verhouding te komen, stelt de Middenafdeeling voor het cijfer van de sommen, waarop niet beslag kan gelegd worden, op 3,000 frank te brengen.

II. — Het spaargeld van den niet mondig verklaarden minderjarige.

De Middenafdeeling oordeelt dat de voorgestelde verhooging van het cijfer door niets gewettigd wordt. Het zou gevaarlijk zijn het vaderlijk gezag nog te verminderen. En de Middenafdeeling meent, zooals hooger werd gezegd, dat deze quæstie moet behandeld worden met ter zijde lating van het spaargeld der gehuwde vrouw.

Het is niet omdat de wet van 10 Februari 1900 en die van 10 Maart dito de twee soorten spaargeld in twee dezelfde bepalingen behandelen, dat hun regime moet gelijk zijn.

De Middenafdeeling stelt dus voor de bepalingen van het wetsvoorstel tot wijziging van de derde paragraaf van artikel 23^{quater} der wet van 16 Maart 1865, gewijzigd door die van 1 Juli 1869, te verwerpen.

De Verslaggever,

IGNACE SINZOT.

De Voorzitter,

MAURICE PIRMEZ.
